

Bangkirai – najlepszy do ogrodu

Piotr Pióro

Z nastaniem wiosny rozpoczyna się sezon montowania tarasów drewnianych. Czas pracy z podstawowym gatunkiem do produkcji deski tarasowej i mebli ogrodowych, drewnem, dla którego nie straszny deszcz, słońce, mróz i śnieg – Bangkirai.

Występowanie, nazewnictwo

Ciężkie drewna, należące do południowoazjatyckiego gatunku Shorea, do którego należą także powszechnie stosowane na całym świecie Meranti czy Red Balau, zdobyły w ostatnim czasie ogromną popularność. Drewna z tej grupy, obejmującej ok. 20 rodzajów, określane są w malezyjskim obszarze językowym jako „Balau”, lub ze względu na kolor świeżego drewna „Yellow Balau” (również, aby odróżnić je od ciemnoczerwonego drewna z grupy „Red Balau”). Występujące w grupie „Yellow Balau” szczególnie cenione drewno gatunku Shorea laevis znane jest powszechnie pod malezyjską nazwą Bangkirai.

W krajach pochodzenia Bangkirai nazywane jest również Balau, Selangan batu (Malezja), Benuas, Teng kuan (Indonezja).

Naukowa nazwa należącego do rodziny Dipterocarpaceae Bangkirai to Shorea laevis Ridl. (syn Shorea Laevifolia Endert).

Bangkirai znane jest również pod fałszywą handlową nazwą „Borneo Teak”, chociaż nie posiada podobnych cech do drewna teakowego i nie jest z nim spokrewnione.

Drzewo

Bangkirai jest drzewem stosunkowo dużym, osiągającym wysokość do 50 m. Pień pozbawiony jest gałęzi do wysokości ok. 15–25 m. Średnica pnia, najczęściej prostego i okrągłego, nie przekracza 120 cm.

Bezpośrednio po ścięciu Bangkirai ma ciężar właściwy w granicach 1200–1300 kg/m³, który po osiągnięciu wilgotności ok. 9% spada do ok. 910 kg/m³. Drewno o ciężarze powyżej 1000 kg/m³ tonie w wodzie.

Drewno – charakterystyka ogólna

Drewno Bangkirai z części rdzeniowej ma kolor brązowożółty, który z czasem mocno ciemnieje. Część bielasta jest jasnoszara do białozółtej i po ścięciu w niewielkim stopniu różni się od rdzenia. Drewno nie wykazuje wyraźnej struktury i pozbawione jest większych porów. Czasami na powierzchni mogą być widoczne wąskie kanały żywiczne wypełnione żółtobiałą substancją.

Drewno Bangkirai, ze względu na wyjątkową twardość, wytrzymałość i odporność na warunki atmosferyczne, stosowane jest jako materiał na elementy konstrukcyjne stosowane na zewnątrz – w budownictwie wodnym, podłogi w wagonach i kontenerach, na podkłady kolejowe, słupy sieci energetycznych, parkiet i deski tarasowe, a także do produkcji ekskluzywnych mebli ogrodowych. Bangkirai stosowane jest również do wyrobu pojemników na substancje chemiczne.

Nazwy naukowe	Shorea spp.
Nazwy handlowe	Bangkirai, Yellow Balau
Występowanie	Indonezja, Malezja, Indie, Pakistan, Sri Lanka, Tajlandia, Filipiny
Zastosowanie	konstrukcje w budownictwie wodnym i lądowym, podłogi wagonów i kontenerów, podkłady kolejowe, słupy linii elektrycznych, deski tarasowe, parkiety, meble ogrodowe, pojemniki na substancje chemiczne
Obróbka mechaniczna	Średnio trudna
Klejenie	Średnio trudne
Lakierowanie	Średnio trudne
Ciężar właściwy (drewno mokre)	ok. 1200–1300 kg/m ³
Ciężar właściwy (9–12%)	910–950 kg/m ³
Twardość Janki	76 N/mm ²
Moduł elastyczności	22 940 N/mm ²
Wytrzymałość na ugięcie	150 N/mm ²
Średni skurcz styczny	9,50%
Średni skurcz promieniowy	4,20%
Średni skurcz objętościowy	14,80%
Współczynnik skurczu	0,29
Stabilność	Średnia
Trwałość	Bardzo dobra
Odporność na insekty	Bardzo dobra

Karta charakterystyki: BANGKIRAI

Drewno – Obróbka, klejenie, lakierowanie

Klejenie drewna Bangkirai jest bezproblemowe przy zastosowaniu wysokoelastycznych jedno- i dwuskładnikowych klejów poliuretanowych, jednak najczęściej do montażu deski tarasowej stosowane są śruby lub specjalne zaczepy. Z uwagi na bardzo dużą gęstość i twardość, drewno musi być przed wkręcaniem śrub nawiercone. Zastosowanie do mocowania desek z Bangkirai zwykłych śrub stalowych lub ocynkowanych może powodować powstawanie na drewnie niebieskoczerwonych przebarwień, które można usunąć przemywając powierzchnię roztworem kwasu szczawiowego. Aby uniknąć pojawiania się

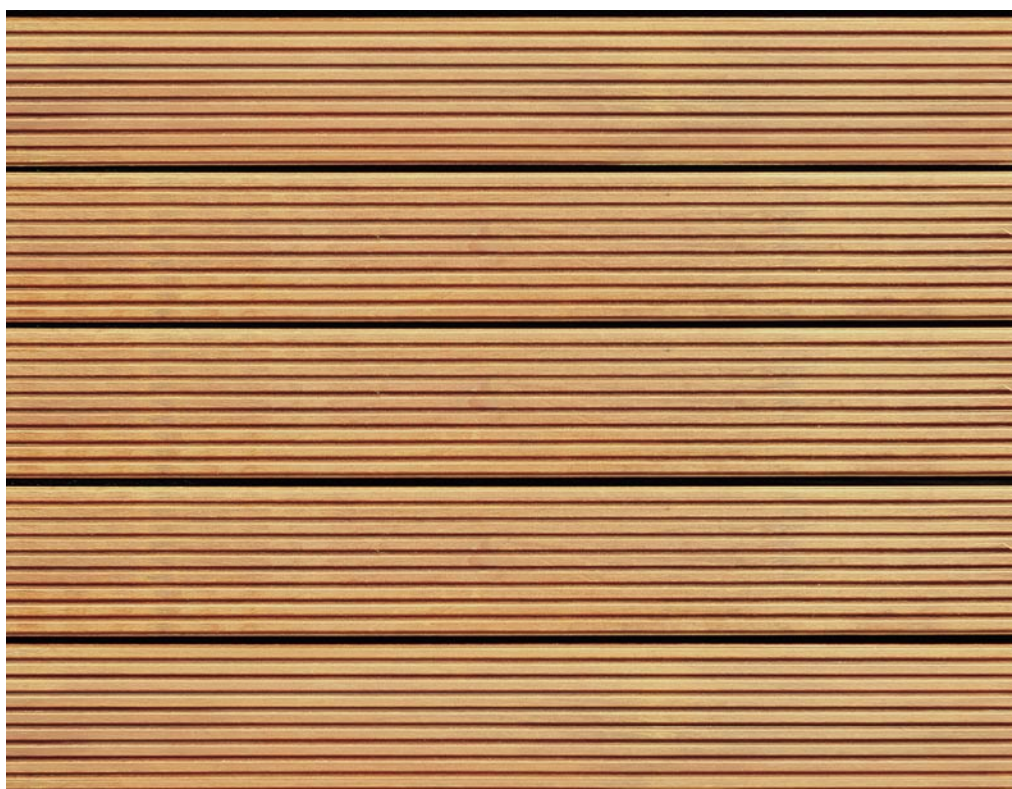

przebarwień, do mocowania deski tarasowej najlepiej stosować śruby mosiężne lub ze stali nierdzewnej klasy V2A lub wyższej.

Obróbka ręczna i maszynowa przebiega bez trudności, wymaga jednak ze względu na wysoką gęstość drewna stosowania dobrze przygotowanych narzędzi (piły z węglnikami, cyrkoniove lub ceramiczne materiały ściernie). W drewnie Bangkirai nie występują złogi krzemionki, które przyspieszałyby tępienie narzędzi i materiałów ściernych. Uzyskiwane w struganiu powierzchnie są gładkie, czemu sprzyja ścisła, zwarta struktura drewna.

W czasie obróbki drewna może być wyczuwalny lekki zapach gałki muszkatałowej.

Bangkirai jest drewnem o zwartej strukturze, którego powierzchnia po szlifowaniu jest bardzo gładka i połyskliwa. Elementy stosowane na zewnątrz są zwykle olejowane, lub pozostają – ze względu na wyjątkową trwałość drewna – bez dodatkowego zabezpieczenia powierzchni. Przy pierwszych deszczach z drewna Bangkirai mogą zostać wypłukane substancje oleiste w postaci brązowej cieczy, która w kontakcie np. z piaskowcem może spowodować jego trwałe przebarwienie.

Produkty z Bangkirai

Bangkirai dostępne jest w Polsce przede wszystkim w postaci desek tarasowych jednostronnie drobno ryflowanych o wymiarach

16 x 68 mm, 19 x 90 mm, 21 x 120 mm, oraz dwustronnie ryflowanych o wymiarach 21 x 145 mm i 25 x 145 mm, jak też graniaków dwustronnie ryflowanych o wymiarach 42 x 70 mm i 42 x 90 mm. Coraz popularniejsze są również liczne kolekcje wysokiej jakości mebli ogrodowych wykonanych z drewna Bangkirai. □

Bibliografia:

- Guglielmo Giordano „Antologia del Legno”, Consorzio LegnoLegno srl, Milano 1997
- Rudi Wagenfuehr „HolzAtlas”, Carl Hanser Verlag, Muenchen 2000
- www.shorea.org
- www.biologie.uni-hamburg.de

Dziękuję firmie DLH Drewno za udostępnienie zdjęć wykorzystanych w artykule.

dlh.
PASSION FOR WOOD

Mecenasem cyklu artykułów o drewnie jest
DLH Poland Sp. z o.o.

ul. Sosnkowskiego 1d, 02-495 Warszawa

Tel. +48 22 667 44 14, Fax +48 22 667 42 88

www.dlh.pl